

המדריך למנטור

משרד החינוך

המכון לחינוך דמוקרטי

ג'וינט ישראל אשלים
יחד בעשייה חברתית למען ילדים, נוער וצעירים במצבי סיכון

חוברות אלה תורגמו מרשת בתי הספר שפועלים במודל ה-Big picture ועברו התאמה עבור בתי הספר בארץ שפועלים במודל התחל"ה(התמחות, חונכות, למידה). מדובר במודל בית ספרי, תרבותי שלם ובמסגרתו פועלת מגמה לבגרות - 'מנהיגות ויזמות בסביבה עסקית'. המגמה פותחה תחת קורת הגג של משרד החינוך - אגף א' לחינוך על יסודי ומינהל מדע וטכנולוגיה ובשותפות וליווי של ג'וינט אשלים והמכון לחינוך דמוקרטי. המודל פועל במטרה לקדם שיוויון הזדמנויות בחברה ובמטרה לבנות גשר בין ההשכלה הפורמלית הנרכשת בבית הספר, לבין המיומנויות וההרגלים הנדרשים להשתלב בסביבות העבודה המשתנות והחדשניות של המאה ה-21.
זאת באמצעות פריצת חומות בית הספר והפיכת המרחב העירוני-קהילתי- עסקי לחלק בלתי נפרד ממרחבי הלמידה שפתוחים עבור התלמיד.
החוברות מהוות חלק מתוכנית ההכשרה והליווי של המודל והמגמה. הן מחברות לראציונאל התוכנית, פורשות את עיקרי השפה הבית ספרית במודל ונותנות כלים לבעלי התפקידים השונים בבית הספר.

תוכן העניינים

הקדמה	4
הפילוסופיה והמבנה של בית הספר	5
אחריות המנטור	8
סיפורי למידה	11
חמשת העקרונות לתכנון פרויקט מוצלח	12
יעדי הלמידה של ה-BPL	13
נהלים	15
נספחים	16

הקדמה

"בני אדם הם לומדים פעילים. אנחנו לומדים מתוך עשייה,
מתוך תקשורת עם אחרים, מתוך חווית חיים מיד ראשונה" (**סמואל הלפרין**)

בבתי הספר של ה- BPL (Big Picture Learning) אנחנו מאמינים שחינוך הוא העסק של כולם - הזדמנויות למידה נמצאות בכל מקום ולא רק בחדר הכיתה. מחקרים מצביעים על כך שאנחנו לומדים הכי טוב כשאנחנו בעלי מוטיבציה אישית. כשיש לנו תשוקה למה שאנחנו עושים, הידע מוטמע ונרכש בטבעיות. המנטור נותן לכל תלמיד את ההזדמנות ללמוד ממבוגר בעל תחום עניין דומה. ההתמקדות היא על עבודה אמיתית ומקצועית המאפשרת לתלמידים ללמוד בתוך הקשר ולהעמיק את הידע בתחום העניין. מערכות היחסים שנוצרות מאפשרות ללמוד לא רק את עולם התוכן אלא גם קודים של אתיקה מקצועית, ולהבין דרך דוגמה אישית מה זה אומר להיות מבוגר בקהילה שלנו.

המנטור הוא דמות ערכית-מקצועית המלווה את תהליך הצמיחה של התלמידים למשך פרק זמן מוגדר, וחושפת אותם לצד המקצועי של התפקיד בהתאם למקום ההתמחות. זהו אדם אשר באופיו יעצים את התלמיד, ילווה את ההתפתחות האישית שלו, יהווה עבורו "מבוגר משמעותי" ומודל לחיקוי, ויעזור לו להניע תהליך של התפתחות וצמיחה אישית וחברתית.

הפילוסופיה והמבנה של בית הספר

"כל אחד יכול לספור את הזרעים בתפוח –
אבל אף אחד לא יכול לספור את התפוחים שבזרע" (**אנונימי**)

מציאת התשוקות

אנו מאמינים שתלמידים לומדים הכי טוב כאשר הם עושים משהו שהם אוהבים ויש להם תשוקה לגביו. אנו מעודדים תלמידים לחקור את תחומי העניין שלהם.

למידה מבוססת התמחות

בבתי הספר של הBPL- תלמידים יוצאים ליום או יומיים בשבוע של עבודה בהתמחות. דרך למידה מבוססת התמחות התלמידים לומדים גם מתמטיקה, מדע, קריאה, כתיבה, ועוד הרבה מיומנויות שלא ניתן ללמוד בכיתה. מטרת ההתמחויות אינה לעזור לתלמידים לבחור קריירה מסוימת. דרך ההתמחויות התלמידים ירכשו את המיומנויות שנדרשות ללימודים באוניברסיטה, ולכל מה שירצו להשיג בעתיד.

למידה אישית

לכל אחד מהתלמידים יש תכנית למידה אישית. צוות תכנית הלמידה (התלמיד, הוריו, המנטור והחונך) עובדים יחד כדי ליצור תכנית מאתגרת ומעניינת. פגישות לתכנון תכנית למידה אישית מתרחשות ארבע פעמים בשנה.

תצוגות תוצרים

תלמידים מציגים את העבודה והלמידה שלהם בסיום כל שנה, ולעיתים גם עד ארבע פעמים בשנה. התלמידים, ההורים, המנטור, החונכים, עמיתים, ואורחים נוספים מגיעים לתצוגה כדי לתת משוב ולהעריך את התהליך והתוצר של התלמיד. התלמידים עובדים גם על ההיבטים החזותיים של התצוגה כדי שתיראה מקצועית.

הערכה

הציפיה מתלמידים היא שיתקדמו לעבר המטרות שקבעו לעצמם, שיערכו רפלקציה על העבודה והלמידה שלהם. באמצעות תהליך זה הכולל תכנון, עשייה ורפלקציה, התלמידים לומדים לקחת אחריות

על הלמידה שלהם. בכל מחצית החונכים כותבים הערכה מילולית מקיפה ומפורטת על העבודה והלמידה של כל אחד מהתלמידים.

חונכות

כל תלמיד הוא חלק מקבוצת חונכות שמונה 12-16 תלמידים. כל אחד מהחונכים מכירים את תלמידיהם היטב, ומסייעים להם ליצור קהילה במקביל לעבודתם על יעדי הלמידה ותכניות הלמידה האישיות שלהם. אתם תהיו בקשר הדוק עם החונכים. התלמידים יהיו בקבוצת החונכות בין 4-2 שנים. קבוצות החונכות יוצאות לטיולים ביחד, דנות בנושאים, עושות עבודה קהילתית, התלמידים נותנים משובים והערכות לעבודה של העמיתים שלהם, מתכננים פעילויות בית-ספריות, ועוד.

תכונות של מנטור טוב:

- מצפה מהתלמיד להיות מחויב למקום העבודה.
- יש לו ציפיות גדולות מההתמחות.
- מציע רעיונות מאתגרים.
- מלמד דרך דוגמה אישית.
- סומך על ההתמחות של התלמיד.
- מעורר השראה ומציע עידוד.
- מחויב להתמחות של התלמיד.
- חולק את התשוקות שלו עם התלמיד.
- מכיר את התלמיד היטב.
- סובלני.

קשר עם המשפחות

למשפחות יש תפקיד משמעותי בחינוך התלמידים, בעזרה לתכנן את תכנית הלמידה האישית, בהשתתפות באירועים, ועוד. ההורים הם חלק בלתי נפרד מהקהילה שלנו.

כתיבה ביומן

כל אחד מהתלמידים כותב ביומן הלמידה האישי שלו לפחות שלוש פעמים בשבוע. באמצעות הכתיבה הם עושים רפלקציה על החיים והלמידה שלהם. היומן הוא גם אמצעי לתקשורת מול החונכים. החונכים קוראים ומגיבים ליומנים בכל שבוע.

ארגון, מוטיבציה אישית ותכנון זמן

אלו הם בוודאי שלושת המפתחות המרכזיים להצלחה שלנו. בבתי הספר של רשת BPL תלמידים חייבים ללמוד להתארגן, לפעול מתוך מוטיבציה ולעקוב אחר ציר הזמן שהם יצרו. היומן הוא כלי מארגן שתלמידים משתמשים בו כדי לתכנן את היום ואת תוצר הפרויקט שלהם.

"חינוך הוא איננו מילוי הדלי אלא הצתת האש". **(ייטס)**

למה התמחות?

המטרה המרכזית בלמידה מבוססת התמחות בבתי ספר של רשת BPL היא לבנות ידע, הבנה וכישורים בהקשר של עבודה בעולם האמיתי. על ידי הפיכת הלמידה לאמיתית, אנו מעודדים את התלמידים לקחת אחריות על הלמידה שלהם, ולהפוך ללומדים עקביים לאורך החיים.

מנטורים:

לכל אחד מהתלמידים יש מנטור בקהילה שחולק את אותם תחומי העניין. המנטור מדריך ומאמן את ההתמחות של התלמיד/ה במקום העבודה. במקביל התלמידים מקבלים תמיכה קבועה בפרויקט מהחונכים בבית הספר. המטרה היא שהתלמידים יעשו עבודה רלוונטית ומשמעותית למקום ההתמחות. המנטור הופך להיות חלק מצוות ליווי הלמידה של התלמיד המתמחה.

ביקורים במקום ההתמחות

החונכים שומרים על קשר קבוע עם המנטורים כדי לבדוק את התקדמות התלמידים. ביחד הם מתכננים פרויקטים מאתגרים, שהופכים להיות חלק מתכנית הלמידה האישית. הפרויקטים הכי טובים הם אלו שבהם כל הצדדים (התלמיד והמנטור) מפיקים תועלת מהפרויקט.

חקר תחומי עניין

כדי לדבוק בתשוקות שלהם, התלמידים צריכים למצוא מה מעורר בהם תשוקה. כחלק מובנה מקבוצת החונכות, התלמידים חוקרים את תחומי העניין שלהם. הם נחשפים לרעיונות חדשים, מקומות, תרבויות ומידע. כל אלה הם חלק מההתנסויות שמזמן להם בית הספר.

חקר התמחות:

התלמידים לומדים איך לערוך שיחות טלפון מקצועיות ולקיים ראיונות עבודה, והם נמצאים בימי התנסות במקומות עבודה ברחבי הקהילה כדי למצוא התמחות טובה. התמחות טובה היא כזו שהתלמיד מעוניין בה, המנטור מתאים לתלמיד ושיש בה פוטנציאל לפרויקט משמעותי שיסייע הן לתלמיד המתמחה והן למקום ההתמחות.

ארגון לקראת התמחות

לפני תחילת כל התמחות יש משימות של ארגון ונהלים. המנטור צריך להביא תעודת יושר מהמשטרה בכדי להבטיח שהוא מעסיק ראוי. לאחר מכן מתקיימת פגישת תכנון כדי לארגן את פרטי ההתמחות.

שילוב יעדי הלמידה

לעיתים קרובות תלמידים יצטרכו ללמוד מיומנויות חדשות כדי להשלים את פרויקט ההתמחות שלהם. הם יעשו זאת באמצעות עבודה עם החונכים או מבוגרים אחרים בבית הספר. מיומנויות מתמטיקה, תכנות מחשבים חדשות או מחקר יכולים להיעשות בבית הספר בעזרת החונכים או משאב אחר.

אחריות המנטור

"המנטור הוא בסך הכל מישהו שעוזר למישהו אחר ללמוד משהו שבלעדיו היה נלמד פחות טוב, יותר לאט, או בכלל לא" **(כריס בל)**

על כל מנטור להיות מחויב לצמיחה ולהתפתחות של התלמיד המתמחה, ולתכנית הלמידה האישית של אותו תלמיד. להלן תחומי האחריות המרכזיים של המנטור:

תקשורת:

- להתקשר לחונך אם תלמיד מאחר או נעדר.
- לתאם זמנים קבועים למפגשים עם התלמיד.
- ליצור קשר קבוע במייל או בטלפון עם החונך.
- להיפגש באופן קבוע במקום העבודה עם החונך (אחת לחודש)
- ליצור קשר עם החונך בכל פעם שיש שאלה.

שיתוף פעולה:

- לעבוד עם החונך כדי לתכנן פרויקט משמעותי במקום ההתמחות.
- לזהות תחומי עניין משותפים עם התלמיד המתמחה.
- לעקוב אחרי תכנית הלמידה האישית של התלמיד המתמחה.
- להגיע לתצוגות התוצרים של התלמיד המתמחה.
- להגיע למפגשי הקבוצה של המנטורים.

ארגון:

- לתכנן תכנית עבודה ולמידה אישית עם החונך והתלמיד המתמחה.
- לזהות משאבים לעבודה.
- לסייע לתלמיד המתמחה לתכנן את היום, השבוע, החודש שאותו יבלה בהתמחות.
- לחלוק את הכלים לארגון זמן עם התלמיד המתמחה.
- לעודד את התלמיד המתמחה להשתמש ביומן למטרת רפלקציה.

טיפים למנטורים:

- תכננו חלופות למועדים בהם אתם עסוקים, מאחרים או לא נמצאים.
- תכננו פרויקט שהתלמיד המתמחה יוכל תמיד לעבוד עליו.
- זהו אדם נוסף שהתלמיד יכול להתייעץ איתו במקום העבודה.
- הודיעו לתלמיד ולבית הספר במידה ואתם לא זמינים באחד מימי ההתמחות.
- תתקשרו לבית הספר אם התלמיד לא הגיע להתמחות כחצי שעה לאחר הזמן שקבעתם.
- תלו את דף התכניות במקום נגיש.

מבנה של פגישת מנטור

"הדבר החשוב ביותר הוא לא ללמד כל תלמיד, אלא להעניק לכל תלמיד את הרצון ללמוד". (**ג'ון לבוק**)

פגישות ארגון התמחות

הצעד הראשון בתהליך ההתמחות הוא לתאם פגישת ארגון לקראת ההתמחות. בפגישה ישתתפו החונך, התלמיד והמנטור. בפגישה זו יתואמו שעות ההתמחות ופרטים נוספים. פגישה נוספת תתקיים כשבועיים לאחר מכן, שתוקדש לתכנון הפרויקט.

כתיבה אנתרופולוגית של מקום ההתמחות:

במהלך השבועיים הראשונים של ההתמחות התלמיד ילווה את המנטור כמו צל, ויבצע משימות יומיומיות במקום ההתמחות. במקביל התלמיד יכתוב אנתרופולוגיה ארגונית - מחקר קצר על מקום ההתמחות שיסייע לו ללמוד על מקום ההתמחות, ועל ההזדמנויות לעבודת פרויקט במקום.

פגישת תכנון פרויקט:

כשבועיים לאחר תחילת ההתמחות, תתקיים פגישה נוספת של החונך, התלמיד והמנטור כדי לתכנן את הפרויקט. תוכלו להשתמש בכלי לפיתוח פרויקט (ראו בעמודים הבאים) כדי להציע פרויקטים מתאימים. הפגישה הזו תסייע להחליט על פרויקט משמעותי. התלמיד יגיש הצעת פרויקט מסודרת על בסיס הפגישה הזו.

פגישה חודשית:

החונכים יתאמו זמן להגיע ולבקר את המנטור והתלמיד המתמחה במהלך ההתמחות במקום העבודה. בדרך כלל אלה פגישות שנערכות אחת לחודש, והן מסייעות לחונכים להתעדכן על התקדמות הפרויקט של התלמיד, ולדעת איזו עבודה דרושה כדי לתמוך בפרויקט במסגרת בית הספר. אם אתם חושבים על נושאים נוספים בין הפגישות, אל תהססו וצרו קשר עם החונך. תפקיד החונכים הוא לסייע לארגן את ההתנסות בהתמחות עבורכם ועבור התלמידים.

תצוגת תוצרים של תלמידים:

אתם תוזמנו לתצוגה של התלמידים המתמחים אצלכם. במהלך התצוגה התלמידים יציגו הוכחות לעבודתם, ובמיוחד אלו הקשורות להתמחות. יש לכם תפקיד חשוב ומשמעותי בהערכת עבודת התלמיד והלמידה שלו משום שיש לכם התבוננות מה"שדה".

תצוגות תוצרים אלה מתקיימות לרוב בבית הספר, אבל ניתן לארגן, במידת הצורך, שיתקיימו גם במקום ההתמחות. אנא עדכנו את החונכים בנוגע לזמנים הנוחים לכם.

לעיתים התצוגות מתקיימות כאשר התלמיד נמצא באמצע הפרויקט. במקרה כזה, התלמיד ממשיך בהתמחות ומציג את ההתקדמות שלו ביחס לפרויקט.

פגישת סיכום:

סיום ההתמחות נקבע בתיאום בין החונך, המנטור והתלמיד. ההתמחות יכולה להסתיים עם תום הפרויקט, סיום השנה או זמן אחר שסוכם לגביו. רוב ההתמחויות נמשכות לפחות שלושה חודשים כדי לאפשר לתלמידים להשלים פרויקט בעל ערך למקום ההתמחות.

לפני סיום ההתמחות החונכים מתאמים פגישת סיכום. לפני הפגישה תתבקשו למלא טופס הערכה על עבודת התלמיד שמתווסף לתלקיט (פורטפוליו) של התלמיד. בהזדמנות זו תוכלו לשוחח על ההתנסות של ההתמחות, ולהציע משובים כדי לסייע בהתמחות הבאה. פעמים רבות המנטורים כותבים לתלמידים מכתב המלצה בסיום ההתמחות שמתווסף לתלקיט של התלמיד המתמחה.

סיפורי למידה

סיפור למידה: ריין

לריין הייתה תשוקה לארכיטקטורה ולחיות. הוא היה בהתמחות בגן החיות עם ארכיטקט נוף. פרויקט ההתמחות שלו היה לתכנן מחדש את התצוגה של קנגורו הוולבי. בהתמחות הזו הוא למד איך ליצור מודל גרפי, להתנסח כמו ארכיטקט ולתכנן מרחבים. בבית הספר הוא חקר את הצרכים של קנגורו הוולבי, למד על הדרישות של המרחב הפיזי עבור בעלי החיים. בסיום הפרויקט הוא הציג את המחקר שלו ואת התכנונים שהכין לגן החיות.

סיפור למידה: פריסיליה

אחרי חודש של ראיונות והתנסויות במקומות עבודה שונים, פריסיליה מצאה התמחות בריפוי בעיסוק. אמא שלה נזקקה לאחרונה לתרפיה ביד שלה, ופריסיליה פיתחה עניין בעזרה לאחרים על-ידי ריפוי בעיסוק. במהלך עבודתה בהתמחות פריסיליה למדה שבמרפאה יש הרבה חולים חדשים שחולים בפיברומיאלגיה (מחלה המתבטאת בכאבי שרירים). עבור הפרויקט שלה פריסיליה הכינה עלוני מידע על פיברומילאגיה, כדי לתת לחולים חדשים המגיעים למרפאה. כדי לעשות זאת היא התייעצה עם המנטורית שלה, למדה על המחלה, ראיינה רופאים ודיברה עם חולים על המצב שלהם. בבית הספר היא חקרה את המחקרים הקיימים בספרות רפואית מקצועית, ולמדה לעבוד בתוכנת עיצוב בכדי שתוכל לעצב את עלוני המידע. אחרי הרבה טיוטות, העלונים שלה הודפסו ונעשה בהם שימוש במרפאה.

חמשת העקרונות לתכנון פרויקט מוצלח

השאלות הבאות יעזרו לכם לחשוב על פרויקט שיתאים להתנסות בהתמחות.

1. אותנטיות:

- האם הפרויקט נובע מבעיה או שאלה שיש לה משמעות עבור התלמיד?
- האם זו בעיה שמעסיקה אנשים מבוגרים בקהילה או במקום העבודה?
- האם התלמיד ייצר משהו שיש לו ערך אישי או חברתי מעבר להתנסות הבית-ספרית?

2. דרישות אקדמיות:

- האם הפרויקט מוביל את התלמיד לחקור ולמצוא מידע על אחד או יותר מיעדי הלמידה?
- האם הפרויקט מאתגר את התלמיד ומקדם אותו להשתמש בשיטות של חקירה מתחום דעת אחד או יותר?
- האם התלמיד מפתח מיומנויות חשיבה מסדר גבוה (חיפוש אחרי הוכחות, נקודות מבט שונות)?

3. חקירה פעילה:

- האם התלמיד מקדיש זמן רב לעבודת שטח?
- האם הפרויקט דורש מהתלמיד לבצע חקירה אמיתית, להשתמש בשיטות מגוונות, במדיה ובמשאבים שונים?
- האם התלמיד נדרש להציג את מה שלמד בתצוגה שלו?
- האם הפרויקט דורש מהתלמיד לפתח מיומנויות ארגון וניהול עצמי?

4. קשרים עם מבוגרים

- האם התלמיד נחשף למפגש עם מבוגרים בעלי מומחיות?
- האם העבודה של המבוגרים נעשית ברורה יותר עבור התלמיד?
- האם התלמיד מקבל משוב קבוע ומובנה על העבודה, כולל הערכה אישית, וקריטריונים ברורים להצלחה שהוא היה שותף בקביעתם?

5. מיומנויות הערכה

- האם לתלמיד יש הזדמנויות לבחון מודלים של תוצרי עבודה דומים?
- האם יש אבני דרך ברורות שנבחנות בשלבים של עבודה שמוצגות בתערוכה או בתצוגה?
- האם התלמידים מקבלים משוב קבוע על העבודה שלהם באופן מובנה, שכולל הערכה אישית, וקריטריונים ברורים להצלחה שהם היו שותפים בקביעתם?

יעדי הלמידה של ה-BPL

אלו הם התחומים האקדמיים שכל התלמידים אמורים לשלב בלמידתם באמצעות עבודת ההתמחות. יעדים אלו יכולים לסייע להעלות רעיונות נוספים כדי ליצור פרויקט עשיר לארגון שלך.

יעדי הלמידה של בתי הספר ברשת BPL מהווים מסגרת להתבוננות על עבודה בעולם האמיתי, ועל היכולות שדרושות כדי להצליח ולהיות אדם שלם. יעדי הלמידה אינם קשורים באופן ישיר לתכנית הלימודים והם אינם מחולקים לקטגוריות ברורות של מקצועות לימוד. פרויקט טוב מכיל ומשלב אלמנטים ממספר יעדי למידה.

חשיבה אמפירית
איך אני מוכיח את זה?

יעד זה מכוון את התלמידים לחשוב כמו מדענים, להשתמש בהוכחות אמפיריות ובתהליכים לוגיים כדי לקבל החלטות ולבחון השערות. אין לזה קשר ישיר לחומר מדעי, אולם זה מאפשר לשלב רעיונות מתחומים שונים, למשל מפיזיקה, סוציולוגיה או תיאוריה של האמנות.

- איזה רעיון אני רוצה לבחון?
- מה הראו מחקרים אחרים בנושא?
- מהן הנחות היסוד שלי? איך אני יכול לבחון זאת?
- איזה מידע אני צריך לאסוף?
- איך אאסוף את המידע?
- מה תהיה אבן הבוחן של המחקר שלי?
- כמה טוב המידע שאספתי?
- מה תוצאות המחקר שלי?
- איזה שגיאות יש לי?
- איזה מסקנות אני יכול להסיק מהמחקר שלי?
- איך אציג את הממצאים שלי?

חשיבה כמותית
איך אני מודד, משווה זאת?

יעד זה מכוון את התלמידים לחשוב כמו מתמטיקאים: להבין מספרים, להבין את הפרופורציות של צורות, וללמוד איך דברים משתנים לאורך זמן.

- איך אני יכול להשתמש במספרים כדי לבחון את הנחות היסוד שלי?
- איזה נתונים מספריים אני יכול לאסוף?
- האם אני יכול להעריך את זה כמותית?
- איך אני יכול להציג את המידע בדרך של גרף או תרשים?
- איך אני יכול להסביר את הגרף או התרשים?
- איך אני יכול למדוד את הצורה או המבנה?
- אילו חזרות אני יכול לראות? איך זה משתנה לאורך הזמן?
- אילו דברים אני יכול לנבא?
- האם הראיתי התאמה?

חשיבה תקשורתית
איך אני מבטא רעיונות?

יעד למידה זה נועד לשפר את התקשורת של התלמידים: הבנת הקהל, כתיבה, קריאה, דיבור והקשבה. בנוסף יעד זה כולל שימוש בטכנולוגיה ובביטוי אומנותי כדי לתקשר ולהיחשף לשפה נוספת.

- איך אני יכול לכתוב על זה?
- אילו רעיונות מרכזיים אני רוצה להביא לידי ביטוי?
- מי הקהל שלי?
- מה אני יכול לקרוא על זה?
- למי אני יכול להקשיב בנושא?
- איך אני יכול לדבר על הנושא?
- איך טכנולוגיה יכולה לסייע לי לבטא את עצמי בנושא?
- איך אני יכול לבטא זאת באופן יצירתי?
- איך אני יכול לבטא זאת בשפה נוספת?

חשיבה חברתית
מהי נקודת המבט של אנשים אחרים על זה?

יעד למידה זה מכוון את התלמידים לחשוב כמו היסטוריונים או אנתרופולוגים: להביט מנקודות מבט שונות, להבין נושאים סוציאליים, לחקור אתיקות, ולהתבונן על נושאים מנקודת מבט היסטורית.

- איך קהילות שונות רואות את הנושא?
- כיצד נושא זה משפיע על קהילות שונות?
- למי אכפת מזה? למי זה חשוב?
- מה ההיסטוריה של זה? איך הנושא השתנה לאורך הזמן?
- מי מרוויח ומי מפסיד מהנושא הזה?
- מהן האמונות של אנשים לגבי זה?
- אילו ארגונים חברתיים עוסקים בזה?
- אילו שאלות אתיות קיימות בהקשר זה?
- מה אני חושב שצריך להיעשות בנוגע לכך?
- מה אני יכול לעשות?

חשיבה אישית
מה אני מביא לתהליך הזה?

יעד למידה זה מכוון את התלמידים להצטיין בכל תחום ובכל היבט של חייהם: להתנהג בכבוד, באחריות, באופן מאורגן, במנהיגות, בתכנון זמן וברפלקציה על היכולות והחולשות.

- איך אני יכול להתנהג בכבוד?
- איך אני יכול להיות יותר אמפתי לאחרים?
- איך אני יכול לחזק את הבריאות שלי ואת ה"עצמי" שלי?
- איך אני יכול לתקשר בכנות בנושא?
- איך אני יכול לגלות אחראי בנושא?
- איך אני יכול להתמיד בכך?
- איך אני יכול לארגן את העבודה שלי בצורה טובה יותר?
- איך אני יכול לתכנן את הזמן שלי טוב יותר?
- איך אני יכול להיות יותר מודע לעצמי?
- איך אני יכול לתפוס תפקיד מנהיגותי יותר?
- איך אני יכול לעבוד בשיתוף פעולה עם אחרים?
- איך אני יכול לתרום לקהילה שלי?

נהלים

"חינוך הוא היכולת להתמודד עם מצבי החיים" **(ג'ון היבן)**

לבוש: בכל התמחות יש דרישה ללבוש מתאים. ייתכן שבמקום התמחות אחד לבוש מסוים מתאים לתפקיד מסוים ולא לאחר. עליכם כמנטורים להסביר את הציפיות לגבי קוד לבוש למתמחה.

ביטוח: נושא זה כרגע נבדק לעומק ע"י משרד החינוך ויקבל התייחסות מלאה בהמשך

הסעה: ההגעה והחזרה ממקום העבודה (ההתמחות) היא באחריות התלמידים. החונכים יעזרו ויסייעו להם בכך. אם במסגרת ההתמחות יהיה צורך כי תסעו יחד עם התלמיד המתמחה יש לבקש את אישור ההורים באמצעות טופס עליו יחתמו.

שאלות: עליכם להרגיש בנוח ולהתקשר לחונך של התלמיד המתמחה בבית הספר או בבית בכל עת.

נספחים

נספח -1 תכנון זמן חודשי בהתמחות

שם התלמיד: _____

חונך: _____

מקום התמחות: _____

מנטור: _____

יום	תאריך	זמן הגעה	זמן יציאה	חתימת המנטור

נספח 2: פרופיל מנטור

שם המנטור: _____ מקום ההתמחות: _____

כתובת: _____

טלפון: _____ פקס: _____

מייל: _____

למען בטיחות תלמידינו, בית הספר מחתים כל מנטור עם הרשאה לבדוק עם הרשויות את הרקע של כל מנטור. נבקשך למלא תאריך ללידה, מספר ת.ז., צילום תעודת זהות, תצלום אישי. כל אלו נדרשים בכדי לבצע את הבדיקה.

* מנטורים שאינם מעוניינים שבית הספר יוציא את אישור המשטרה עבור אי קיום עבירות מין יכולים לעשות זאת בעצמם ולהעביר אלינו את הטופס החתום.

תלמידים לא יכולים להתחיל בהתמחות ללא אישור משטרתי שכזה. תאריכי יעד יכולים להיקבע והחונך יעדכן את המנטור לאחר סיום ההליך במשטרה לגבי מועד התחלת ההתמחות. החתימה שלך כאן מאשרת את הבדיקה במשטרה.

שם המנטור: _____ ת.ז._____ תאריך לידה: _____

חתימה: _____

אנא החזר את הטופס הזה לחונך של המתמחה שלך. ההתמחות לא תוכל להתחיל טרם קבלתו של האישור המשטרתי.

מתמחה: _____ חונך: _____ תאריך יעד: _____

בית הספר שומר על כבודם ופרטיותם של כל האנשים. המידע שניתן כאן, כמו גם כל מידע שמגיע אלינו לגבי מקום ההתמחות, לגבי הבדיקה במשטרה נשמר בסודיות ואנו לא נשתמש בו אלא לצורך אישור מקום ההתמחות. העתק של אישור המשטרה יכול להימסר על פי דרישה.

נספח 3: כלי לפיתוח פרויקט

תלמיד: _____ חונך: _____תאריך: _____

מנטור: _____ מקום התמחות: _____

1. סיעור מוחות על פרויקטים אפשריים:

המטרה היא למצוא פרויקט שיעורר עניין בתלמיד ושהתלמיד, המנטור ומקום ההתמחות יפיקו כולם תועלת מהפרויקט הנבחר.

אילו תחומי עניין מעניינים את התלמיד?

איזה פרויקט יהיה שימושי למנטור ולמקום ההתמחות?

האם יש פרויקט קבוע שהתלמיד יכול לקחת בו חלק?

איזה סוג עבודה יהיה בעל הערך המירבי לתלמיד?

2. תיאור התוצר:

מה הערך לארגון? על איזה בעיה או צורך הוא עונה?

מה יהיו ההשלכות והסיום של התוצר?

למי המוצר מיועד?

למתי יש צורך בכך?

בפני מי וכיצד המוצר יוצג?

3. מה הרווחים של הארגון מהאיכויות של הפרויקט הזה?

איך הפרויקט הזה יוערך על ידי הארגון?

על אילו מודלים התלמיד יכול להתבונן כדי להבין על איזה סדר גודל של איכות מדובר בפרויקט?

4. אילו יעדי למידה התלמיד יצטרך לממש כדי לסיים את הפרויקט? אילו מיומנויות התלמיד יידרש לטפח בבית הספר?

אילו מיומנויות התלמיד יידרש לטפח בבית הספר?

מה אפשר להוסיף לפרויקט כדי להעמיק אותו?

אילו חומרי עבודה יעברו כטיוטה, ויישמרו בבית הספר ומקום העבודה?

5. איזה חלק מהפרויקט יושלם עד מועד תצוגת התוצרים הבא?

נספח 4: טופס משוב על תצוגת תוצרים

תלמיד: _____

נוכחים: _____

חונך: _____ ציון: _____ תאריך: _____

1. מה היו נקודות החוזק של תצוגת התוצרים?
2. באיזה אופן התלמיד עמד ביעדי הלמידה ומטרות תכנית הלמידה האישית שלו?
3. האם התלמיד יכול היה להעמיק יותר?
4. הערות על האיכות של התצוגה וההוכחות.

נספח 5: הערכת מנטור

המנטורים הם בעלי תפקיד מרכזי בהתפתחות התלמיד. ההערכה הזו מתעדת את נקודת המבט של המנטור מתוך ההתנסות בהתמחות. יש למלא הטופס לפני פגישת הסיום של ההתמחות, כדי שניתן יהיה לשוחח בנושא עם התלמיד והחונך.
ההערכה הזו תצטרף לתלקיט של התלמיד.

שם המנטור: _____ תאריך: _____

מקום ההתמחות: _____חונך: _____

תלמיד: _____

האם היית מנטור של תלמיד נוסף לפני כן? _____

מה היו האיכויות המרכזיות של ההתמחות?

_____

_____

_____

מה התחומים שאתה ממליץ לתלמיד להמשיך לעבוד עליהם?

_____

_____

_____

יש לדרג את המשפטים הבאים בהתאם למידה המתאימה לתלמיד המתמחה:
נכון מאד | משביע רצון | בכלל לא

1. המתמחה התייחס בצורה אתית טובה בהתמחות _____
2. גישת המתמחה הייתה חיובית _____
3. המתמחה השתפר בכישורים בינאישיים _____
4. עבודת המתמחה היתה משמעותית ובעלת ערך למקום ההתמחות _____
5. הפרויקט של המתמחה היה באיכות טובה המאפשרת לעשות בו שימוש _____
6. חל שיפור במיומנויות הארגון של המתמחה במסגרת העבודה על הפרויקט _____
7. התנהלות המתמחה תאמה את לוחות זמנים שנקבעו _____
8. הפרויקט וההתמחות שיקפו את תחום העניין של המתמחה _____

יש לכתוב תיאור קצר של הפרויקט במקום ההתמחות:

_____

_____

_____

הערות כלליות:

_____

_____

_____

אני מעוניין לשמש שוב כמנטור בבית הספר של ה-BPL _____
אם כן האם תעדיף – להמשיך להנחות את התלמיד המתמחה / להנחות תלמיד אחר
אם לא, אנו נשמח לדעת את הסיבה:

_____

_____

_____

אני מבין שהמשוב שלי מהווה חלק מתלקיט התלמיד המתמחה חתימת המנטור: _____

חונכים עובדים באופן קבוע בכדי לשפר את התקשורת עם המנטורים. נבקש דקה נוספת מזמנך בכדי לתת לנו משוב על האיכות והכמות של הקשר.

1. האם היה לך מספיק קשר עם החונך? _____
2. האם החונך הבהיר לך את תפקיד המנטור בצורה ברורה? _____
3. האם החונך תמך בעבודת ההתמחות של התלמיד? _____

הערות כלליות או הצעות לחונך:

_____

_____

_____

המכון
לחינוך
דמוקרטי

המדריך למנטור

מדריך זה הוא אחד מסדרת מדריכי רשת לבתי ספר שפועלים במודל התחל"ה (התמחות, חונכות, למידה) המבוסס על מודל Big Picture Learning שפותח ברשת בתי ספר בארצות הברית. המודל פועל במטרה לקדם שוויון הזדמנויות בחברה ולבנות גשר בין ההשכלה הפורמלית הנרכשת בבית הספר, לבין המיומנויות וההרגלים הנדרשים להשתלב בסביבות העבודה המשתנות והחדשניות של המאה ה-21.
מטרות אלה מושגות באמצעות פריצת חומות בית הספר והפיכת המרחב העירוני-קהילתי-עיסקי לחלק בלתי נפרד ממרחבי הלמידה שפתוחים עבור התלמיד.

המודל הינו מודל בית ספרי תרבותי שלם ובמסגרתו פועלת מגמה לבגרות תחת קורת הגג של משרד החינוך. המודל מפותח ומלווה בשותפות של ג'וינט אשלים והמכון לחינוך דמוקרטי. החוברות מהוות חלק מתוכנית ההכשרה והליווי של המודל, הן מחברות לרציונל של התוכנית, פורשות את עיקרי השפה הבית ספרית במודל ונותנות כלים מעשיים לבעלי התפקידים השונים בבתי הספר.